

Kambiyo mevzuatında değişiklikler içeren yasa teklifi, TBMM Genel Kurulu aşamasında, teklifin önemli bölümünün geri çekilmesi üzerine kısmi olarak kabul edildi

Özet

11/5/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na ("TBMM") sunulan ve 15 Mayıs 2018 tarihinde Meclis Plan ve Bütçe Komisyonunca bazı değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilerek Genel Kurul'da 16 Mayıs 2018 tarihinde görüşülen bir kanun teklifi ile (2/2341 esas numaralı '*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*', "Teklif"), başkaca diğer hususların yanında, 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'un ("1567 sayılı Kanun" veya "Kanun") bazı maddelerinde değişiklik yapılması önerilmekteydi. TBMM Başkanlığı'na sunulan ilk Teklif Kanun'da kapsamlı değişiklikler öngörmekteyken, Teklif'te yer alan değişikliklerin önemli bir kısmı Genel Kurul aşamasında geri çekildi ve dolayısıyla yalnızca bir kısmı Genel Kurul tarafından kabul edildi.

Değerlendirilmesi amacıyla kamu ile önceden paylaşılmamış olan ve dolayısıyla da eksik bilgilenmeden kaynaklan sebeplerle kamuoyunda kambiyo rejiminde sıkılaştırıcı değişikliğe gidildiği yönünde bir algı yaratmış olan Teklif ile getirilmesi öngörülmüş değişikliklerin birçoğu Genel Kurul'da Teklif'ten geri çekildiğinden kabul edilmemiştir. Dolayısıyla, kamuoyunu hafta boyunca oldukça meşgul etmiş olan bu konuda sadece yetki belgesi olmaksızın ticari faaliyette bulununlar ve yetki belgesi verilen şirketler ile ilgili değişiklikler yapılmaktadır (bknz. 2 ve 5).

Plan ve Bütçe Komisyonunca kabul edilerek Teklif'te yer almış olan başlıca değişiklik önerileri ve bunlar arasında Teklif'ten geri çekilmeyip, TBMM Genel Kurulu'na kabul edilmiş olanlar şunlardır:

1- İdari para cezalarının değiştirilmesi – YASALAŞMADI

- a. Kanun'un ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğler ile diğer genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlülüklere işlemlerin caydırıcılık gücünün artırılması amacıyla Kanun'un mevcut hükmüne göre Üçbin (3,000) Türk Lirasından yirmi beş bin (25,000) Türk Lirasına kadar uygulanan idarî para cezalarının miktarının on bin (10,000) Türk Lirasından elli bin (50,000) Türk Lirasına kadar artırılması öngörülmekteydi.

Söz konusu değişiklik Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından kabul edilmiş ancak Teklif'ten geri çekilmesi üzerine Genel Kurul tarafından kabul edilen **son metinden çıkartıldı.**

- b. Kanun'un mevcut hükmüne göre, mevzuata aykırı fiilin Kanun kapsamındaki kıymetlerin (kambiyo, nukut, esham ve tahvilat, kıymetli madenler ve kıymetli taşlar gibi) izinsiz olarak Türkiye'den çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde olması halinde, söz konusu fiil 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre suç veya kabahat oluşturmadığı takdirde, **eşya ve kıymetlerin rayiç bedeli kadar, teşebbüs halinde bu bedelin yarısı kadar** idarî para cezası öngörülmektedir. Teklif ile (i) mevzuata aykırı fiil ile ceza arasındaki ölçsüzlüğün giderilmesi amacıyla, idari para cezasının **eşya ve kıymetin yüzde yirmisi (%20) kadar** uygulanması planlanmıştır; ve ayrıca (ii) söz konusu fıkrada yer alan bir fiilin "teşebbüs aşamasında kalması" hususunun uygulamada tespit edilmesindeki güçlükler sebebiyle, kabahate konu fiilin **teşebbüs halinde kalması durumunda da fiilin gerçekleşmesiyle aynı cezanın uygulanması** öngörülmüştü.

Ancak, bu fıkra, Teklif'ten geri çekilmesi üzerine Genel Kurul tarafından kabul edilen **son metinden çıkartıldı.**

- c. Kanun'un mevcut hükmüne göre, ithalat, ihracat ve diğer kambiyo işlemlerinde döviz veya Türk Parası kaçırmak kastıyla muvazaalı işlemlerde bulunanlar, yurda getirmekle yükümlü oldukları veya kaçırdıkları **kıymetlerin rayiç bedeli kadar** idarî para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek ceza yarı oranında indirilir. Teklif ile böyle bir durumda uygulanacak idari para cezasının **kıymetlerin rayiç bedelinin yüzde kırkı (%40) oranında** uygulanması öngörülmekte, fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek cezanın yarı oranında indirilmesi korunmaktaydı.

Ancak bu fıkra Teklif'ten geri çekilmesi üzerine Genel Kurul tarafından kabul edilen **son metinden çıkartıldı.**

- d. Teklifte yer alan ve Türkiye'de yerleşik kişilerin kullanacakları döviz kredilerine ilişkin işlemlerde bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğler ile diğer genel ve düzenleyici işlemlerde öngörülen şartları taşımadığı halde söz konusu krediyi kullananlar ile gerekli kontrol yükümlülüğünü yerine getirmeyerek bu krediyi kullandıran veya aracılık edenlere ilişkin olarak elli bin (50,000) Türk Lirasından iki yüz elli bin (250,000) Türk Lirasına kadar idarî para cezası uygulanması öneri Plan ve Bütçe Komisyonunca uygun görülmeyle, TBMM Genel Kurulu'na gönderilen Teklif'ten çıkartılmıştır.

Dolayısıyla, **bu düzenleme de yasalaşmamış oldu.**

2- Yetki belgesi olmaksızın ticari faaliyetlerde bulunanlara idari para cezası ve idari bir tedbir olarak faaliyetlerinin durdurulması konusunda Hazine Müsteşarlığı'na yetki getirilmesi – YASALAŞTI

Teklif ile Kanun'un ilgi maddesine yeni ve özel bir fıkra eklenmek suretiyle yetki belgesi olmadan işlem yapanlara yönelik caydırıcılığın artırılması ve böylece, yetkisi ve izni bulunmadığı halde faaliyette bulunanların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu durumlar için yüksek idari para cezaları öngörülmüş ve ayrıca idari bir tedbir olarak faaliyetlerinin durdurulması hususunda Hazine'ye yetki verilmiştir.

İlgili fıkra Genel Kurul tarafından kabul edilerek yürürlükte olan Kanun'a bir fıkra olarak eklendi.

Buna göre;

“Bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğler ile diğer genel ve düzenleyici işlemler uyarınca faaliyet izni veya yetki belgesi alınması zorunlu olan konularda, gerekli izin veya belgeyi almaksızın ticari faaliyette bulunanlar, **elli bin (50,000) Türk lirasından iki yüz elli bin (250,000) Türk lirasına kadar** idari para cezası ile cezalandırılır ve yetkisiz faaliyetin gerçekleştirildiği iş yerindeki tüm faaliyetler bir aydan altı aya kadar, tekrarı halinde ise sürekli olarak durdurulur. Ancak, yetkisiz olarak faaliyette bulunanların ilan ve reklamlarından veya yaptıkları işin mahiyetinden söz konusu iş yerini, sadece faaliyet izni veya yetki verilmesi gereken faaliyet konularında iştigal etmek maksadıyla açtıkları veya işlettikleri anlaşılıyorsa söz konusu iş yerindeki faaliyet sürekli olarak durdurulur. Durdurma işlemleri Hazine Müsteşarlığının talebi üzerine valiliklerce yerine getirilir.”

3- İdari para cezasına gecikme faizi uygulamasını öngören mevcut hükmün kaldırılması - YASALAŞMADI

Kanun'un mevcut hükmü, hükmolunacak idarî para cezasına, suç tarihi ile tahsil tarihi arasındaki süreler için 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında, para cezası ile birlikte tahsil olunmak üzere, gecikme faizi uygulanmasını öngörmekte iken, idari para cezalarına gecikme zammı uygulanması söz konusu olmadığından, Teklif ile kaldırılması planlanmaktaydı.

Ancak bu hüküm Teklif'ten geri çekilmesi üzerine Genel Kurul tarafından onaylanan **son metinden çıkartıldı.**

4- Hazine Müsteşarlığı'na bilgi ve belge isteme yetkisi verilmesi ve bu yükümlülüğe uymayanlar, yanlış, yanıltıcı veya eksik belge verenler, denetime izin vermeyenler ile bu konuda zorluk çıkaranlar hakkında idari para cezası verilmesi - YASALAŞMADI

Teklif'te Kanun'a yeni bir madde ile aşağıdaki hususların eklenmesi önerilmekteydi. Ancak ilgili madde Teklif'ten geri çekilmesi üzerine Genel Kurul'da kabul edilen **son metinden çıkartıldı.**

Dolayısıyla, Hazine Müsteşarlığı'na verilecek denetim, bilgi ve belge isteme yetkisi ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kabul edilen son metne dahil edilmemiş oldu.

Plan ve Bütçe Komisyonunca kabul edilerek Teklif'te yer almış olan düzenlemeler şunlardı:

- Hazine Müsteşarlığı ve denetim yetkisini haiz kişilerin bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak ihtiyaç duyulan her türlü bilgi ve belgeyi gerçek ve tüzel kişilerden istemeye yetkili oldukları;

- Hazine Müsteşarlığı'nın, kamu kurum ve kuruluşlarından Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak istemeye yetkili olduğu;
- Bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğler ile diğer genel ve düzenleyici işlemlerle belirlenen veya Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek usul ve süreler içinde bilgi ve belge gönderme yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında on bin (10,000) Türk lirasından elli bin (50,000) Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği;
- İstenen bilgi ve belgelerin hatalı veya eksik verildiğinin saptanması halinde, bu yanlışlığın düzeltilmesi veya eksikliğin giderilmesi için otuz günlük süre verileceği, bu süre içinde yanlışlığın düzeltilmemesi veya eksikliğin giderilmemesi halinde on bin (10,000) Türk lirasından elli bin (50,000) Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği;
- Hazine Müsteşarlığı veya denetim yetkisini haiz kişiler tarafından istenen bilgi ve belgelerin yanıltıcı olarak hazırlanması ya da bu kişilere yerinde inceleme imkânının sunulmaması hallerinde, elli bin (50,000) Türk lirasından iki yüz elli bin (250,000) Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği;
- Bu madde kapsamında idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkili olduğu.

5. Kanun kapsamında yetki ve faaliyet izni verilen şirketlerin belirtilen ekonomik amaç ve konular dışında faaliyette bulunamayacaklarının düzenlenerek faaliyet konularının sınırlandırılması - YASALAŞTI

Teklif'te Kanun'a eklenmesi önerilen yeni bir madde ile:

“Bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan mevzuat kapsamında faaliyet izni ve/veya yetki verilen anonim şirketler, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 330 uncu maddesi kapsamında “özel kanuna tabi anonim şirket” olarak değerlendirilir. Bu kapsamda, söz konusu anonim şirketler, sadece bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğlerde belirtilen ekonomik amaç ve konular kapsamında kurulabilir ve faaliyet gösterebilirler.”

denilmek suretiyle Kanun kapsamında yetki ve faaliyet izni verilen şirketlerin faaliyet konularının sınırlandırılmasını temin etmek istenmektedir.

Sorularınız için bizimle her zaman iletişime geçebilirsiniz.

Umurcan Gago

Ortak, Avukat

T: +90 (212) 326 6472

umurcan.gago@gsg hukuk.com

Alper Onar

Kıdemli Müdür, Avukat

T: +90 (212) 326 6311

alper.onar@gsg hukuk.com

Pınar Tatar

Müdür, Avukat

T: +90 (212) 326 6671

pinar.karamahmutoglu@gsg hukuk.com

GSG Hukuk - Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı
www.gsg hukuk.com Süleyman Seba Cad. BJK Plaza B Blok Kat:4 34357 Akaretler-Beşiktaş/İstanbul

© 2018 Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı. Tüm hakları saklıdır. Bu dokümanda “GSG Avukatlık Ortaklığı” veya “GSG Hukuk” ibaresi, Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı'nı ifade etmektedir.